

18–21 oktober

Debatter m. m.

Tisdagen den 18 oktober

Sid.

Hälsningstal av talmannen 3

Interpellationer:

av herr Spetz ang. den nya metoden för skogstaxering 4

av herr Wehtje ang. valutakontorets uppgifter 5

av herr Norling om arbetstidsförkortning för vissa arbetargrupper 6

Fredagen den 21 oktober

Minnesord över herr Ohlsson, William 9

Interpellation av herr Franzén ang. kreditvärigheterna för jordbrukare m. fl. 9

18. 21. Oktober

Wahlverfahren

1. Die Wahlverfahren sind in der Reichsverfassung (RV) festgelegt.
 2. Die Wahlverfahren sind in der Reichsverfassung (RV) festgelegt.
 3. Die Wahlverfahren sind in der Reichsverfassung (RV) festgelegt.
 4. Die Wahlverfahren sind in der Reichsverfassung (RV) festgelegt.
 5. Die Wahlverfahren sind in der Reichsverfassung (RV) festgelegt.

19. 21. Oktober

1. Die Wahlverfahren sind in der Reichsverfassung (RV) festgelegt.
 2. Die Wahlverfahren sind in der Reichsverfassung (RV) festgelegt.
 3. Die Wahlverfahren sind in der Reichsverfassung (RV) festgelegt.
 4. Die Wahlverfahren sind in der Reichsverfassung (RV) festgelegt.
 5. Die Wahlverfahren sind in der Reichsverfassung (RV) festgelegt.

Tisdagen den 18 oktober

Kammaren sammanträdde kl. 14.00.

Herr TALMANNEN öppnade sammanträdet med följande ord:

Då 1955 års riksdags höstsession nu tar sin början, får jag hälsa kammarens ärade ledamöter välkomna och förklarar härmed sessionen öppnad.

Ledighet från riksdagsgöromålen för fullgörande av uppdrag såsom ombud vid Förenta Nationernas generalförsamling i New York beviljades herrar *Undén, Sandler, Bergvall, Wahlund* och *Bengtson* för den tid, som åtginge för uppdragets fullgörande.

Vidare beviljades herrar *Elmgren, De Geer* och *Näsgård* ledighet från riksdagsgöromålen för deltagande i Europarådets rådgivande församlings sammanträde i Strasbourg, herr *Elmgren* för tiden till och med den 1 nästkommande november, herr *De Geer* för tiden till och med den 5 november och herr *Näsgård* för tiden den 19—den 27 innevarande månad.

Ytterligare beviljades herrar *Geijer* och *Strand* ledighet från riksdagsgöromålen för utrikes resa, den förra för tiden till och med den 21 oktober och den senare för tiden till och med den 22 i samma månad.

Härefter upplästes tre till kammaren inkomna ansökningar, vilka jämte därvid fogade läkarintyg voro så lydande:

Till riksdagens första kammare

Med stöd av bilagda läkarintyg anhåller jag härmed vördsamt om ledighet från riksdagsarbetet under en månad, räknat från höstsessionens början.

Borås den 15 oktober 1955

Bror A. Nilsson

Att riksdagsman *Bror A. Nilsson*, född den 1/5 1888, boende Sturegatan 2, Borås, varit intagen på Borås lasarett från och med den 8/9 1955 och alltjämt kvarligger för vård av Hypertonia + Albuminuria och att han på grund härav är förhindrad deltaga i riksdagens arbete under en tid av minst en månad räknat från och med nu, intygas på begäran.

Borås lasarett med. avd. den 13 oktober 1955

B. Thorson

avd.-läkare

Till riksdagens första kammare

Med hänvisning till bifogade läkarintyg får jag härmed anhålla om ledighet från riksdagsarbetet från och med höstriksdagens början till och med den 17 november 1955.

Säter den 14 oktober 1955

Gustaf Snygg

Ledamoten av riksdagens första kammare *Gustaf Snygg*, Säter, är på grund av konvalescens efter genomgången operation förhindrad deltaga i riksdagsarbetet från och med den 18 oktober 1955 till och med den 17 november 1955, intygas.

Säter den 13 oktober 1955

M. Hjelm

Leg. läkare,
biträdande
överläkare

Till riksdagens första kammare

Med stöd av bifogade läkarintyg hemställer undertecknad om ledighet från riksdagsarbetet under tiden 18 oktober—30 oktober.

Luleå den 14 oktober 1955

Helmer Persson

Interpellation ang. den nya metoden för skogstaxering

Att riksdagsman *Helmer Persson* på grund av brott på höger fotled varit och är fr. o. m. den 11/9 1955 minst t. o. m. den 30/10 1955 oförmögen till arbete, intygar

Luleå den 10 oktober 1955

Per Linton

Leg. läkare

Även de av herrar *Bror Nilsson*, *Snygg* och *Helmer Persson* sökta ledigheterna beviljades.

Upplästes följande skrivelse från fullmäktige i riksgäldskontoret:

Till riksdagens talmän

Under hänvisning till § 70 mom. 2 riksdagsordningen få fullmäktige i riksgäldskontoret härmed anmäla, att statsrådet *S. Lindholm*, vilken den 14 maj 1954 valdes till fullmäktig för valperioden 1954—1957, i och med sin utnämning till statsråd den 12 september 1955 frånträtt uppdraget att vara fullmäktig i riksgäldskontoret.

Stockholm den 22 september 1955

A fullmäktiges vägnar:

Herman Kling

Torsten Bjerlöw

Med anledning härav beslöt kammaren, att val av en fullmäktig i riksgäldskontoret jämte en suppleant för denne skulle anställas; och uppdrog kammaren verkställigheten härav åt de vid detta riksmöte av kammaren redan tillsatta valmän och suppleanter för utseende av riksdagens fullmäktige i riksgäldskontoret jämte deras suppleanter. Åt dessa valmän och suppleanter uppdrogs jämväl att, därest vid det sålunda bestämda valet skulle till fullmäktig utses någon av de utav riksdagen valda suppleanterna för fullmäktige, välja ytterligare en suppleant.

Interpellation ang. den nya metoden för skogstaxering

Herr *SPETZ* (fp) erhöll på begäran ordet och anförde:

Herr talman! I bevillningsutskottets memorial nr 55 vid 1951 års riksdag med anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut beträffande fastighetstaxering av växande skog anförde utskottet:

»Utskottet förutsätter att under den tid, som alltså kommer att stå till buds intill dess den nya metoden skall träda i tillämpning Kungl. Maj:t ägnar frågan om denna metods utformning i riktning mot en förenkling fortsatt uppmärksamhet. Vidare bör under tiden tillses att upprättandet av hushållsplaner och andra sådana uppskattningar av våra skogar, som kunna underlätta metodens tillämpning, på allt sätt uppmuntras. Ävenledes bör undersökas, huruvida icke i viss utsträckning vid nästa allmänna fastighetstaxering, jämsides med värdeberäkningen enligt den gamla metoden, kunde verkställas en uppskattning av erforderliga primärfaktorer för tillämpning av den nya metoden, så att därefter genom en bearbetning av det sålunda erhållna materialet utfallet i praktiken av den nya metoden kunde ytterligare bedömas.» Så långt utskottet. Utskottets uttalande lämnades av riksdagen utan erinran.

Enligt författningen skall allmän fastighetstaxering äga rum år 1957. Vid årets vårriksdag beslöts vissa ändringar i taxeringsförordningen, innebärande att tiden för förberedelse av taxeringen utsträcker genom att arbetet igångsättes tidigare under året före taxeringsåret. Erforderliga beslut behöver sålunda träffas snarast möjligt vid 1956 års riksdag.

Något som helst material för bedömning av den nya metoden för skogstaxering har dock mig veterligen icke offentliggjorts. Utskottets och riksdagens mening synes mig tydligt vara den, att resultatet av den undersökning riksdagen förutsatte skulle ske skulle föreligga i så god tid, att en verklig jämförelse mellan de båda metodernas användbarhet kunde göras. En sådan jämförelse torde icke kunna göras utan att skogsfastigheterna inom de taxeringsdistrikt, där jämförelsematerialet insamlats, blir föremål för uppmätning av virkesförrådet och grovleksklassen samt anteckning av träd-

Interpellation ang. valutakontorets uppgifter

slag m. m. Uppenbarligen kommer en sådan undersökning att kräva relativt lång tid.

Med anledning av vad jag sålunda anfört hemställer jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för finansdepartementet få framställa följande frågor:

1. Vilka åtgärder har regeringen vidtagit för ernående av förenkling av den nya metoden för skogstaxering?

2. Vilka åtgärder har från regeringens sida vidtagits för att uppmuntra till upprättande av hushållningsplaner och andra sådana uppskattningar av våra skogar, som kunde underlätta den nya metodens tillämpning?

3. Kan statsrådet meddela när resultatet av den jämförande undersökningen rörande den gamla och den nya metodens användbarhet blir tillgängligt?

4. Därest offentliggörandet av detta utredningsresultat kommer att dröja ytterligare någon tid, är statsrådet då beredd att föreslå 1956 års riksdag uppskov med nästa allmänna fastighetstaxering?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågavarande spörsmål finge framställas.

Interpellation ang. valutakontorets uppgifter

Ordet lämnades härefter på begäran till herr WEHTJE (h), som yttrade:

Herr talman! I framställning till valutakontoret har AB Volvo hemställt om tillstånd att upptaga ett lån i USA på 4 milj. dollar. Lånet skulle avses för underlättande av kreditgivning till köpare av bolagets produkter bl. a. på den amerikanska marknaden. Återbetalningen skulle ske med 1 milj. årligen under tiden 1956—1959.

AB Volvos ansökan avslogs med bl. a. den motiveringen att valutakontoret i sin tillståndsgivning måste följa riksbankens politik. Den kreditåtstramning som riksbanken ansett nödvändig skulle en-

ligt kontorets mening motverkas eller kringgås genom den ifrågasatta kortfristiga upplåningen i utlandet.

Genom besvär av AB Volvo bragtes valutakontorets beslut under Kungl. Maj:ts prövning. Den 12 september fastställde emellertid Kungl. Maj:t valutakontorets beslut.

Efter proposition till 1939 års riksdag (nr 265) beslöt riksdagen antaga lag om förfogande över utländska betalningsmedel m. m. under utomordentliga, av krig föranledda förhållanden (valutalag). På grundval av denna lag antog 1940 års riksdag en valutaförordning. Kungl. Maj:t inrättade i anslutning här till valutakontoret, vilket enligt den utfärdade instruktionen skulle utgöra »riksbankens organ för handläggning av frågor rörande tillämpningen av valutaförordningen». Denna förordning upptar icke därutöver några bestämmelser för regleringens handhavande.

I ett interpellationssvar 1954 i andra kammaren (prot. nr 32, sid. 142 ff.) uttalade dåvarande statsrådet och chefen för finansdepartementet, herr Sköld, att valutakontoret hade »den rent ekonomiska uppgiften att se till att våra tillgångar av utländsk valuta används på ett ur ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt». Valutaregleringen har sålunda tillkommit för att i en tid av knapphet på valutor möjliggöra hushållning med de knappa valutatillgångarna. Någon annan reglerande eller ekonomisk-politisk uppgift har ej tillmätts denna reglering. Av motiveringen för avslaget på AB Volvos framställning att döma synes emellertid valutakontoret vid sina avgöranden numera även anlägga helt andra bedömningsgrunder än de rent valutamässiga. Frågan, huruvida detta sanktionerats av Kungl. Maj:t, förefaller väsentlig. Den meningen kan intolkas i det beslut enligt vilket Kungl. Maj:t lämnade de ingivna besvären utan avseende.

Att valutaregleringen snarast bör avskaffas förefaller självklart. Den bör, till dess stunden härför inträffar, undan för undan uppmjukas. Att vidga den genom att ge den nya uppgifter kan icke vara välbetänkt.

Interpellation om arbetstidsförkortning för vissa arbetargrupper

På grund av vad här anförts hemställer jag om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för finansdepartementet få framställa följande frågor:

1) Innebär Kungl. Maj:ts avslag på Volvos besvär, att Kungl. Maj:t även godkänt den motivering valutakontoret anför?

2) Anser i så fall herr statsrådet, att en sådan vidgning av området för valutakontorets prövning står i överensstämmelse med de syften som låg till grund för riksdagens beslut 1939 att antaga en valutatalag, avsedd att tillämpas under utomordentliga, av krig föranledda förhållanden?

Det sålunda begärda tillståndet lämnades av kammaren.

Interpellation om arbetstidsförkortning för vissa arbetargrupper

Herr NORLING (k) fick nu ordet och anförde:

Herr talman! Den psykiska och fysiska påfrestning för arbetarna, som den pågående industriella rationaliseringen medför, gör att frågan om arbetstidens längd i allt högre grad kommer i brännpunkten. Detta har bl. a. avspeglats på de fackförbundskongresser som hållits under sommaren.

Industriproduktionen bedrivs nu med löpande band och hand-i-hand-tillverkning, där alla arbetstempon uträknats och prissatts efter 100-dels och 1 000-dels minuter. Arbetsprocessen är underkastad oupphörliga tekniska förändringar, vilket kräver ständigt ökade ansträngningar resp. anpassning från arbetarnas sida. I många fall håller den mänskliga faktorn, arbetskraften, inte längre stånd mot de påfrestningar, som detta system medför.

För att komma till rätta med de skadeverkningar, som här avtecknar sig, måste en allmän arbetstidsförkortning genomföras. Ingen tvekan råder om de ekonomiska förutsättningarna är för handen för en sådan reform. Inom många näringsgrenar skulle ett omedelbart ge-

nomförande kunna ske utan några som helst svårigheter. Regeringens beslut 1954 att tillsätta en utredning, som enligt direktiven inte borde tveka att framlägga delförslag om arbetstidsförkortning, gör att man på arbetarhåll nu förväntar resultat i den riktningen.

Inte minst med hänsyn till de avtalsförberedelser, som nu påbörjats i olika fack och där arbetstidsförkortningen framstår som ett trängande önskemål, vore det angeläget med ett klarläggande besked från regeringens sida. Jag anhåller därför om kammarens tillstånd att till statsrådet och chefen för socialdepartementet få rikta frågan:

Ämnar regeringen under 1956, på grundval av delförslag från pågående arbetstidsutredning, förelägga riksdagen förslag om arbetstidsförkortning för vissa arbetargrupper?

Även denna anhållan bifölles.

Anmälades och bordlades följande till kammaren överlämnade kungl. propositioner:

nr 200, angående godkännande av avtal mellan Sverige och Sydafrikanska unionen för undvikande av dubbelbeskattning och förhindrande av skatteflykt beträffande inkomstskatter;

nr 201, angående finansiering av mellanriksvägen Enafors—riksgränsen—Stjördal;

nr 202, angående godkännande av beslut om uttagande av särskild tullavgift för vissa varuslag; och

nr 203, angående utlämnande av stödlån till jordbrukare m. m.

Anmälades och bordlades riksdagens revisorers berättelse angående tullverkets kustbevakning.

Anmälades och bordlades följande under sammanträdet till herr talmannen avlämnade motioner:

nr 546, av herr *Huss*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om socialhjälp, m. m.;

nr 547, av herrar *Anderberg* och *Pålsson*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om socialhjälp, m. m.;

nr 548, av herr *Persson, Einar*, och herr *Damström*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om socialhjälp, m. m.;

nr 549, av herr *Sunne*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om socialhjälp, m. m.; samt

nr 550, av herrar *Öhman* och *Norling*,

i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående den framtida utformningen av prissättningen på jordbrukets produkter.

Justerades ett protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 14.18.

In fidem

G. H. Berggren

Onsdagen den 19 oktober

Kammaren sammanträdde kl. 16.00.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 200, angående godkännande av avtal mellan Sverige och Sydafrikanska unionen för undvikande av dubbelbeskattning och förhindrande av skatteflykt beträffande inkomstskatter.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 201, angående finansiering av mellanriksvägen Enafors—riksgränsen—Stjördal.

Föredrogs och hänvisades till bevillningsutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 202, angående godkännande av beslut om uttagande av särskild tullavgift för vissa varuslag.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet Kungl. Maj:ts proposition nr 203, angående utlämnande av stödlån till jordbrukare m. m.

Föredrogs och hänvisades till behandlingen av lagutskott nedannämnda motioner:

nr 546, av herr *Huss*,
nr 547, av herrar *Anderberg* och *Pålsson*,

nr 548, av herr *Persson, Einar*, och herr *Damström*, samt
nr 549, av herr *Sunne*,

alla i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om socialhjälp, m. m.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet den av herrar *Öhman* och *Norling* väckta motionen, nr 550, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående den framtida utformningen av prissättningen på jordbrukets produkter.

Föredrogs och hänvisades till statsutskottet riksdagens revisorers berättelse angående tullverkets kustbevakning.

Anmälades och bordlades en av bankoutskottet jämlikt § 21 riksdagsstadgan gjord anmälan, att till utskottet från fullmäktige i riksbanken inkommit framställning om pension till Hilma Vilhelmina Henning, född Törnros, änka efter avlidne f. d. tryckerimästaren vid riksbankens sedeltryckeri Edvin Henning.

Anmäldes och bordlades följande under sammanträdet till herr talmannen avlämnade motioner:

nr 551, av fru *Sjöström-Bengtsson* och herr *Näsström*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om socialhjälp, m. m.;

nr 552, av fru *Gärde Widemar* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om socialhjälp, m. m.;

nr 553, av herr *Danmans*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om socialhjälp, m. m.;

nr 554, av herr *Johansson, Anders*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om socialhjälp, m. m.;

nr 555, av herr *Ohlon* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående den framtida utformningen av prissättningen på jordbrukets produkter;

nr 556, av herr *Ewertöf* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående den framtida utformningen av prissättningen på jordbrukets produkter;

nr 557, av herr *Elofsson, Gustaf*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående den framtida utformningen av prissättningen på jordbrukets produkter;

nr 558, av herr *Werner* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående den framtida utformningen av

prissättningen på jordbrukets produkter;

nr 559, av herr *Holmqvist* m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående den framtida utformningen av prissättningen på jordbrukets produkter;

nr 560, av herr *Andersson, Lars*, och herr *Pålsson*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående den framtida utformningen av prissättningen på jordbrukets produkter;

nr 561, av herr *Jonsson, John Wiktor*, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående den framtida utformningen av prissättningen på jordbrukets produkter;

nr 562, av herr *Larsson, Sigfrid*, m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående den framtida utformningen av prissättningen på jordbrukets produkter; och

nr 563, av herr *Persson, Karl*, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående den framtida utformningen av prissättningen på jordbrukets produkter.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 16.04.

In fidem
G. H. Berggren

Fredagen den 21 oktober

Kammaren sammanträdde kl. 14.00.

Herr TALMANNEN yttrade:

Högst oväntat har underrättelse ingått om att ledamoten av denna kammare William Ohlsson, Simrishamn, på resa mot sitt hem avlidit. Som representant här för Blekinge och Kristianstads län bevistade han i år sin 7:e riksdag. Den avlidne kamraten var en gedigen och sympatisk medborgare, som med stort intresse deltog i uppgifter, som berörde allmänna angelägenheter. Vi har anledning uttala tacksamhet för redligt utfört arbete och lysa frid över hans minne.

Detta anförande åhördes av kammarens ledamöter stående.

Föredrogs och lades till handlingarna den av bankoutsrottet jämlikt § 21 riksdagsstadgan gjorda anmälan, att till utskottet från fullmäktige i riksbanken inkommit framställning om pension till Hilma Vilhelmina Henning, född Törnros, änka efter avlidne f. d. tryckerimästaren vid riksbankens sedeltryckeri Edvin Henning.

Föredrogs och hänvisades till behandling av lagutskott nedannämnda motioner:

nr 551, av fru *Sjöström-Bengtsson* och herr *Näsström*,

nr 552, av fru *Gärde Widemar* m. fl.,

nr 553, av herr *Danmans*, och

nr 554, av herr *Johansson, Anders*,

alla i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om socialhjälp, m. m.

Föredrogs och hänvisades till jordbruksutskottet nedannämnda motioner:

nr 555, av herr *Ohlon* m. fl.,

nr 556, av herr *Ewerlöf* m. fl.,

nr 557, av herr *Elofsson, Gustaf*,

nr 558, av herr *Werner* m. fl.,
nr 559, av herr *Holmqvist* m. fl.,
nr 560, av herr *Andersson, Lars*, och
herr *Pålsson*,

nr 561, av herr *Jonsson, John Wiktor*,
m. fl.,

nr 562, av herr *Larsson, Sigfrid*, m. fl.,
och

nr 563, av herr *Persson, Karl*,

alla i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående den framtida utformningen av prissättningen på jordbrukets produkter.

Interpellation ang. kreditvärigheterna för jordbrukare m. fl.

Herr FRANZÉN (bf) erhöll på begäran ordet och anförde:

Herr talman! Det står givetvis klart, att den skärpning av kreditpolitiken, som under året ägt rum, varit en nödvändig åtgärd för förhindrande av en ny inflationistisk utveckling. Fortfarande är läget sådant, att en restriktiv politik i detta avseende måste föras.

Man kan emellertid allvarligt ifrågasätta, om inte kreditrestriktionernas tillämpning för vissa delar av näringslivet medför en alltför hård påfrestning. Många företag, som för sin fortsatta verksamhet är absolut beroende av krediter, har nu mycket stora svårigheter att få erforderligt kapital. Det gäller framför allt jordbruket — men också i stor utsträckning mindre och medelstora företag inom handel, hantverk och industri. I synnerhet har de nystartade företagen drabbats hårt. De har givetvis i mycket stor utsträckning måst räkna med att basera sin verksamhet på krediter. I det skärpta ekonomiska läget har de emellertid ofta inte möjligheter att få låna de pengar, som de oundgängligen behöver. För många jordbrukare och andra småföretagare, som inte kan få de nödvändiga krediterna i bankerna eller

Interpellation ang. kreditvärigheterna för jordbrukare m. fl.

på annat sätt, hotar läget att bli ohållbart.

Jordbruket är under alla förhållanden en i hög grad kapitalkrävande näring. Genom sommarens skörde-skador och därmed minskade inkomster har jordbrukets behov av krediter ökat i oerhörd omfattning. De nya stödlån, som nu föreslagits i proposition till riksdagen, kommer givetvis att innebära betydande lättnader i de svårigheter, som skörde-skadorna förorsakat. Det står emellertid klart, att läget inom jordbruket är så allvarligt, att för dess vidkommande lättnader måste ske i de allmänna kreditrestriktionerna.

Såsom av konjunkturinstitutets nu avgivna rapport angående höstens ekonomiska läge framgår, har industriinvesteringarna under året ökat i mycket betydande omfattning, medan jordbrukets investeringar i år sannolikt blir något mindre än under fjolåret. Det torde väl inte kunna bestridas, att det är av synnerligen stor vikt, att man även inom jordbruket får möjligheter att fortlöpande anskaffa tidsenligare och rationellare maskiner och andra hjälpmedel, om en ur hela samhällets synpunkt önskvärd effektivitetsförbättring skall kunna uppnås.

Den aktuella situationen inom jordbruket är så allvarlig, att många jordbrukare på grund av brist på kapital har mycket stora svårigheter att hålla en normal jordbruksdrift i gång. Om kreditrestriktionerna tillämpas på sådant sätt, att den normala produktionen hämmas, förfelar de sitt syfte. Det kan ju inte gärna sägas, att några inflationistiska impulser här kan komma från jordbruks-sidan. Det måste tvärtom ur samhällsekonomisk synpunkt vara nödvändigt, att jordbruksproduktionen kan upprätthållas.

Såsom jag tidigare framhållit, är kredit-situationen synnerligen allvarlig även för många mindre företagare inom handel, hantverk och industri. Även för dem gäller i stor utsträckning, att de inte kan få erforderligt kapital för upprätthållande av sin verksamhet. Sådana

småföretag är ju oftast lokaliserade till landsbygd och landsort. På Gotland t. ex., där vi är beroende av kapital utifrån för kreditförsörjningen, har vi visserligen ännu ett föga differentierat näringsliv, men vi har dock under senare tid lyckats få i gång en hel del företag med hantverksmässig eller mindre industriell verksamhet. Många sådana oftast relativt nystartade företag befinner sig nu i ett synnerligen besvärligt läge, då de inte kan få de erforderliga driftkrediterna. Skall vi lyckas differentiera näringslivet på landsbygden i önskvärd utsträckning, så måste vi ju också se till, att företagen får krediter, så att de kan existera.

Det är, såsom jag framhållit, nödvändigt att fortfarande bibehålla en restriktiv kreditpolitik. Den nuvarande tillämpningen av kreditrestriktionerna är emellertid enligt min mening inte tillfredsställande. De stora företagen synes inte ha några större svårigheter att erhålla krediter. Den kreditåtstramning, som under året ägt rum, har alltför ensidigt drabbat jordbrukare och andra småföretagare. Det borde enligt min mening vara möjligt att på andra områden hålla tillbaka investeringarna i större utsträckning, så att jordbrukare och andra småföretagare kan få de krediter, som är absolut nödvändiga för verksamhetens upprätthållande. Det är också angeläget att kommunerna får möjligheter att göra de investeringar, som måste bedömas som nödvändiga. Det har t. ex. hänt, att kommun fått åläggande att lösa vatten- och avloppsfrågan, men det har varit synnerligen svårt för kommunen att få låna de pengar, som erfordras för arbetet. Det synes vara anledning att understryka, att kreditrestriktionerna, om det avsedda syftet skall kunna uppnås, inte kan få tillämpas på sådant sätt, att den verksamhet, som är absolut nödvändig för produktionens och folkförsörjningens upprätthållande, inte får det kapital som behövs.

Med anledning av vad jag här anfört får jag anhålla om kammarens tillstånd

Interpellation ang. kreditvärigheterna för jordbrukare m. fl.

att till statsrådet och chefen för finansdepartementet ställa följande frågor:

Har statsrådet uppmärksammat de stora svårigheter, som tillämpningen av kreditrestriktionerna medför i nämnda avseenden, och har statsrådet i så fall för avsikt att vidtaga åtgärder i syfte att få till stånd en sådan tillämpning, att jordbrukare och andra småföretagare samt även kommunerna kan få de krediter som är nödvändiga?

På gjord proposition medgav kammaren, att ifrågakvarande spörsmål finge framställas.

Justerades protokollsutdrag för denna dag, varefter kammarens sammanträde avslutades kl. 14.08.

In fidem

G. H. Berggren